

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Nejčastější chyby v procesu osvojení nezletilého dítěte“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 22. května 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Osvojení představuje nejzávažnější zásah do osobního stavu člověka, protože dítěti vytváří novou rodinnou identitu a definitivně mění jeho právní vazby. Právě proto musí být proces adopce veden s nejvyšší pečlivostí, transparentností a důrazem na ochranu práv všech zúčastněných – dítěte, rodičů i osvojitelů. Každé pochybení v řízení o osvojení může mít trvalé dopady na identitu a stabilitu dítěte, ale také na důvěru veřejnosti v systém sociálně-právní ochrany.

Současná praxe ukazuje, že největší chyby se netýkají jen samotného výběru osvojitelů, ale zejména procesní kázně, přezkoumatelnosti rozhodnutí, kvality zjištění názoru dítěte a práce se souhlasem rodičů. OSPOD i soudy dnes musí prokazovat, že dítě bylo přiměřeně informováno, že jeho názor byl zjištěn a zohledněn, že zvolené řešení prošlo testem proporcionality a že rozhodnutí je srozumitelně odůvodněno.

Seminář přináší přehled nejčastějších chyb a omylů, které se v řízení o osvojení objevují – od nejasné dokumentace souhlasů přes nedostatečnou participaci dítěte až po nevymezené kolizní opatrovnictví či chybnou práci se znalci. Umožňuje pracovníkům OSPOD, soudům i poradenství sjednotit praxi, zvýšit procesní jistotu a kvalitu písemností, a tím přispět k tomu, aby osvojení skutečně naplnilo svůj účel – poskytnout dítěti stabilní, bezpečné a milující rodinu.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- vymezit právní rámec osvojení dle občanského zákoníku, ZŘS a ZSPOD
- rozlišit druhy osvojení a jejich právní účinky
- identifikovat nejčastější hmotněprávní a procesní chyby
- zjistit a zaznamenat názor dítěte bez sugesce a s ověřením porozumění
- správně pracovat se souhlasy rodičů a dítěte a řešit jejich absenci zákonnou cestou
- rozpoznat střet zájmů mezi kolizním opatrovníkem a zástupcem dítěte
- kriticky hodnotit znalecké posudky a formulovat správné otázky znalci
- psát srozumitelná, strukturovaná a přezkoumatelná odůvodnění
- aplikovat zásadu nejlepšího zájmu dítěte a proporcionality zásahu
- posoudit vhodnost osvojitelů z hlediska stability, identity a vazeb dítěte
- vyvarovat se diskriminačních kritérií při výběru osvojitelů
- pracovat s anonymním porodem a zvláštním opatrovníkem pro souhlas
- reagovat na „šedé zóny“ kolem náhradního mateřství a prevence rizik
- zpracovat kvalitní vyjádření OSPOD a vést přehlednou dokumentaci
- spolupracovat se soudem, znalcem a poradenskými službami bez duplicit

Obsah kurzu:

1. Účel a právní rámec osvojení

- Zakotvení v občanském zákoníku, ZŘS a ZSPOD
- Osvojení jako statusová změna dítěte
- Právní a etické hranice zásahu do rodinného života
- Zásada nejlepšího zájmu a proporcionality
- Mezinárodní závazky a Úmluva o právech dítěte
- Role soudu, OSPOD a dalších subjektů
- Trvalost osvojení a jeho nevratnost
- Srozumitelnost a civilní přístup k rozhodování

2. Nejčastější chyby v právním posouzení osvojitelů

- Mechanické hodnocení věkového rozdílu bez vazby na potřeby dítěte
- Nezmapování příbuzných jako přednostních kandidátů
- Diskriminační či stereotypní posuzování osvojitelů
- Absence vyhodnocení vazeb dítěte a jeho identity
- Nedostatečné ověření vztahové stability osvojitelů
- Podcenění dlouhodobých potřeb dítěte
- Rizika nelegálního zprostředkování či náhradního mateřství
- Formální přístup bez odůvodnění

3. Souhlasy rodičů a dítěte

- Kdy je třeba souhlasu a kdy ne
- Právní následky anonymního a utajeného porodu
- Ověření porozumění a dobrovolnosti souhlasu
- Formální vady a jejich dopady
- Kolize zájmů a zvláštní opatrovník pro souhlas
- Dokumentace a přezkoumatelnost postupu
- Absence souhlasu a incidenční řízení
- Jazyk poučení a informování dítěte

4. Kolizní opatrovnictví a zastoupení dítěte

- Odlišení rolí OSPOD a kolizního opatrovníka

- Prevence střetu zájmů a včasné ustanovení
- Zadání úkolů a rozsah mandátu opatrovníka
- Přezkum jeho činnosti a kontrolní mechanismy
- Záznamy o rozhovorech s dítětem
- Spolupráce opatrovníka se soudem a znalcem
- Neutralita a procesní jistota
- Ochrana práv dítěte v průběhu řízení

5. Zjišťování názoru dítěte a participace

- Volba formy vyjádření podle věku a vyspělosti
- Ověření autenticity názoru a porozumění
- Práce s loajalními konflikty
- Zásady rozhovoru a ochrana soukromí
- Dokumentace a jazyk záznamů
- Zapojení bezpečné osoby
- Periodická revize názoru při delším řízení
- Reflexe v rozhodnutí

6. Dokazování a znalecké posudky

- Zadávání znalci a formulace otázek
- Hodnocení závěrů znalce v kontextu ostatních důkazů
- Prevence „opomenutých důkazů“
- Důkazní plán a triangulace zdrojů
- Práce s digitálními podklady a ochranou dat
- Transparentní spisová struktura
- Odmítnutí nezákonných důkazů
- Příprava spisu pro přezkum

7. Struktura rozhodnutí a jazyk odůvodnění

- Jasné petity a srozumitelné výroky
- Strukturované odůvodnění a logika rozhodnutí
- Vyvážené hodnocení důkazů a protiargumentů
- Test proporcionality a nejlepšího zájmu
- Vyvarování se hodnotících frází
- Přiměřená redakce citlivých údajů
- Jazyk přístupný účastníkům řízení
- Modelové formulace a příklady

8. Rizikové a hraniční situace („šedé zóny“)

- Náhradní mateřství a právní limity
- Riziko obchodování s dětmi a prevence
- Koordinace se zdravotnictvím a policií
- Procesní kroky při podezření na protiprávní jednání
- Informování osvojitelů bez stigmatizace
- Ochrana identity dítěte
- Bezpečné uchování a redakce podkladů
- Povinnost neprodleného oznámení

9. Role a odpovědnost OSPOD

- Ověřování předpokladů osvojení
- Mapování příbuzenského zázemí dítěte
- Zjišťování názoru dítěte a informování soudu
- Prevence duplicitních dotazů a zátěže dítěte
- Kvalita a stručnost vyjádření OSPOD

- Revize spisů a peer-review klíčových dokumentů
- Koordinace se znalci a poradenskými službami
- Spolupráce se soudem při přezkumu

10. Přechodná a dočasná opatření

- Kdy volit předběžné a dočasné řešení
- Nastavení krátkých revizních cyklů
- Stabilita dítěte a minimalizace změn
- Přechod do trvalého rozhodnutí
- Dokumentace změn a aktualizace odůvodnění
- Mediaci při konfliktních situacích
- Zapojení zařízení a škol
- Reflexe dopadů na dítě

11. Modelové situace a příklady z praxe

- Souhlas u anonymního porodu
- Kolize rolí opatrovníka
- Příbuzní jako osvojitelé
- Věkový rozdíl a jeho racionální zdůvodnění
- Ochrana identity dítěte
- Znalec s nejasným zadáním
- Stručné a srozumitelné petity
- Vzorové zápisy a formulace

12. Diskuse a závěr školení